

Tisková zpráva k 30. výročí samostatné logopedie ve zdravotnictví

Asociace klinických logopedů ČR má tu čest sdílet s veřejností 30. výročí samostatného fungování ve zdravotnictví.

Klinická logopedie slaví letos 30leté jubileum od doby, kdy byla zařazena do skupiny zdravotnických oborů a legislativně ukotvena v rámci samostatné České republiky.

Je oborem, který se zabývá diagnostikou a terapií vývojových a získaných poruch jazyka, řeči (artikulace, plynulosti a hlasu) sociální komunikace a poruch polykání u pacientů v období již od jejich narození a dále v průběhu celého života.

Mezi diagnózy, se kterými kliničtí logopedi pracují, patří např. vývojové poruchy řeči (poruchy artikulace, koktavost), vývojové poruchy jazyka, poruchy komunikace u poruch autistického spektra, sluchové vady, hlasové poruchy, poruchy řeči, jazyka a komunikace po cévních mozkových příhodách, po úrazech, poruchy polykání a příjmu potravy u dětí v raném věku a další.

Stručná historie logopedie a její nejznámější osobnosti

Počátky logopedie můžeme najít už ve starověku spojené se jménem Hippokrates nebo ve starém Řecku a Římě (Démosthénes, Cicero), zmínky o správné artikulaci se také objevují u Jana Ámose Komenského. Základy logopedii položil na konci 17. století J.C. Amman. Na přelomu 18.-19. století začaly ve světě (Německo, Dánsko, USA) v době osvícenství vznikat první ústavy pro osoby s vrozenými sluchovými vadami, koktavé nebo dalšími poruchami řeči. V té době došlo také k významným objevům na poli medicíny, kdy lékaři pracující s osobami po poraněních hlavy popsali řečová centra.

Ve 20. století došlo k velkému rozvoji logopedie. V českých zemích mezi nejznámější osobnosti patřili foniatr MUDr. Miloslav Seeman a MUDr. Miloš Sovák, kteří zajistili celorepublikovou péči o sluchově postižené, založil Logopedický ústav v Praze. Začali se publikovat mnohé texty a učebnice a obor logopedie se začal dynamicky rozvíjet. V roce 1970 vznikla Logopedická společnost, jako první zájmová organizace. V tomto období se u nás školili logopedičtí asistenti v nejrůznějších kurzech. Školské kurzy zpravidla trvaly okolo jednoho měsíce a logopedičtí asistenti pracovali ve třídách a školách pro děti s vadami řeči a sluchově postižené. Zdravotnické kurzy trvaly 2 roky a jejich absolventi pak pracovali v národních ústavech zdraví.

Až v 90. letech se začala logopedie studovat na vysokých školách v rámci speciální pedagogiky. V roce 1991 byla založena Asociace logopedů ve zdravotnictví, v roce 1992 byla logopedie legislativně ukotvena mezi zdravotnická nelékařská povolání. **Roku 1993 tedy samostatný obor logopedie právoplatně patřil do zdravotnictví a rozdělením Česka a Slovenska byla vytvořena Asociace klinických logopedů ČR (AKL ČR).**

Klinická logopedie současnosti

Aktuálně AKL ČR čítá zhruba 922 klinických logopedů, kteří působí nejčastěji v soukromých zdravotnických zařízeních, v nemocnicích pod neurologickými, foniatrickými, rehabilitačními, psychiatrickými a dalšími odděleními, v lázních, rehabilitačních ústavech nebo ústavech sociální péče.

Klinický logoped často pracuje ve zdravotnických týmech, které se podílejí na péči:

- o předčasné narozené děti
- o osoby s vrozenými rozštěpy rtu a patra, syndromy,
- o osoby se sluchovým postižením, po kochleární implantaci
- o osoby s neurovývojovými poruchami
- o osoby po cévních mozkových příhodách, úrazech, operacích
- o osoby s demencí
- o osoby na iktové jednotce

Síť logopedů je rovnoměrně rozprostřena po celé ČR a poptávka po péči klinického logopeda stále roste (za posledních 20 let se počet klinických logopedů zdvojnásobil a o 50 % vzrostl počet ošetřených pacientů). Přesto ideální stav by byl minimálně 1 úvazek logopeda na 5 000 osob, a to nyní není. Nejvýraznější obtíže v dostupnosti péče jsou v pohraničí, zejména Libereckém a Karlovarském kraji.

S rozvojem medicíny a poznatků jsou na logopedy kladeny stále vyšší nároky na jejich odbornost. Neurozobrazovací metody a vývoj v oblasti genetiky přinesly zásadní poznatky, které významně ovlivnily pohled na mnoho diagnóz. Potvrdilo se např. že poruchy vývoje řeči či jazyka se často pojí s dalšími diagnózami (ADHD, poruchy učení, poruchy motorické koordinace apod.) a mají silný genetický původ. Proto je trendem posledních let spolupráce s dalšími zdravotnickými odborníky, komplexní zdravotnická diagnostika a vhodně indikovaná terapie, zaměřená na zmírňování obtíží, které děti mají a podporu jejich vývoje. (Nejen dril k odstranění narušené artikulace, který se ještě někde zastarale vyžaduje a provádí.) Nedílnou součástí je pak spolupráce se speciálními pedagogy, jejichž úkolem je doprovázet tyto děti v průběhu celé jejich školní docházky tak, aby byly pokud možno úspěšné.

Kliničtí logopedi mají povinnost se celoživotně vzdělávat. Aktuálně studují 5 let na vysoké škole, 1 rok absolvují akreditovaný kurz ve zdravotnictví a minimálně 3 roky se připravují k atestaci, která je opravňuje pracovat bez dozoru atestovaného kolegy.

Odbornou a profesní organizací klinických logopedů je AKL ČR. Hájí zájmy klinických logopedů, podílí se na vzdělávání logopedů, pořádá semináře, vydává osvětové materiály a také odborný časopis Listy klinické logopedie, který vychází 2x ročně v elektronické podobě (www.casopis.aklcr.cz). Jedna sekce časopisu se věnuje 1x měsíčně tvorbě a publikování podcastu „Řeči o řeči“ na nejrůznější témata. ((94) [Řeči o řeči - YouTube](#))

Na webových stránkách AKL ČR (www.klinickalogopedie.cz) je přehled informací o logopedii, základních diagnózách, novinkách v oboru, adresář pracovišť, tipy na nové knihy a pomůcky a např i online poradna.

AKL ČR každoročně pořádá celostátní konferenci, která bude letos s kulatým číslem XXX. Za 5 let bude v Praze hostit celosvětový kongres mezinárodní logopedické organizace IALP, o jejíž pořadatelství letos AKL ČR zvítězila v soutěži na Novém Zélandě.

Klinická logopedie je mladý obor, velmi krásný, rozsáhlý, zasahující do mnoha dalších oborů, obor dosud skrytých zákoutí a také nových výzev zejména na poli screeningu vývojových poruch u malých dětí. Přejeme mu do dalších let mnoho kvalitních odborníků, vědeckých osobností, ochotných spolupracovníků a mladých nástupců.

K letošnímu výročí si AKL ČR připravila pro veřejnost několik webinářů na zajímavá témata. Je možné je sledovat přímo nebo zprostředkovaně na Youtube. [\(94\) webinář Vývojová dysfázie - YouTube](#) Zajímavé informace může veřejnost sledovat pomocí facebooku AKL ČR nebo Instagramu. Na webu AKL ČR budou připraveny pro veřejnost terapeutické materiály nebo osvětová videa. [Novinky a zajímavosti z oboru - AKL \(klinickalogopedie.cz\)](#)

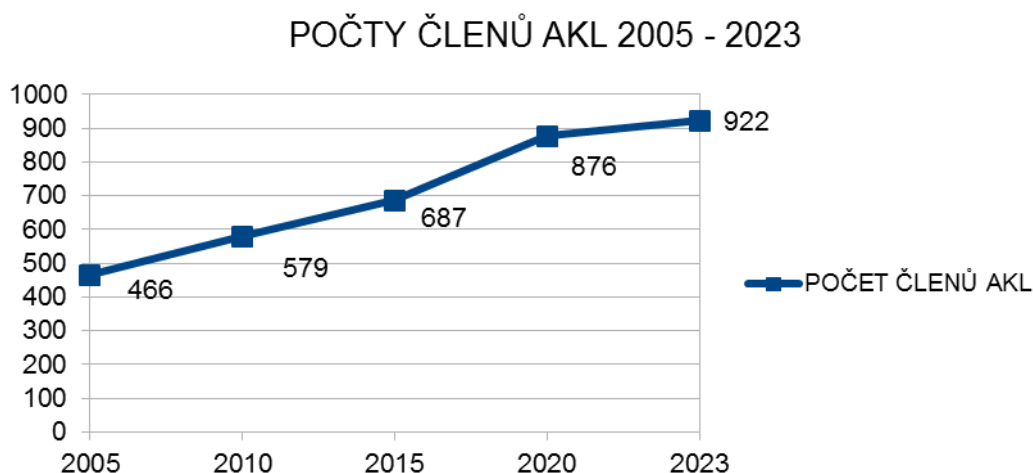
Připravily:

Mgr. Gabriela Solná

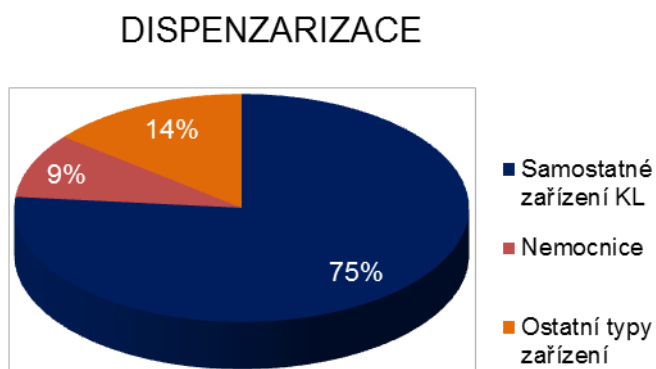
PhDr. Bc. Blanka Gruberová, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Barbora Richtrová

Počet členů AKL mezi lety 2005 - 2023

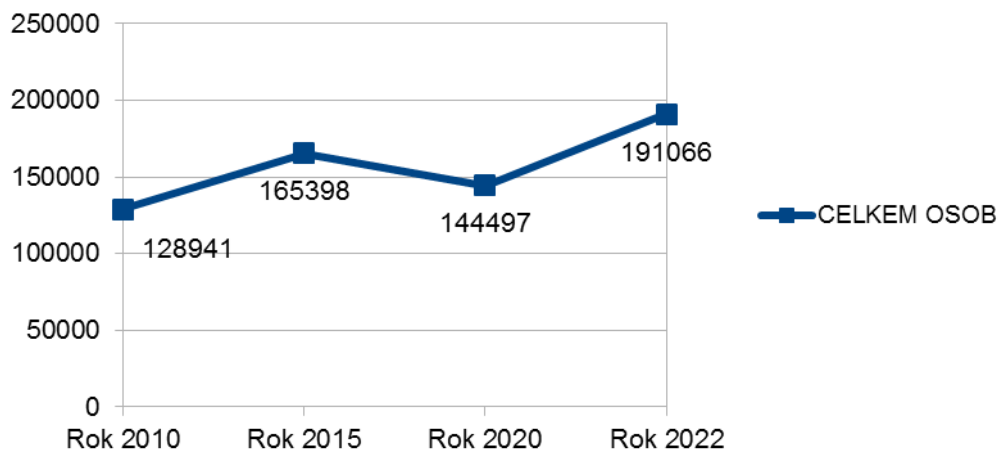

Rozložení četnosti dispenzarizace pacientů dle typu zařízení

Počet léčených osob u logopeda ve zdravotnictví dle ÚZIS

POČET LÉČENÝCH OSOB DLE UZIS

Počet obyvatel na 1 úvazek logopeda

POČET OBYVATEL NA 1 ÚVAZEK

